

KWARTAALBLAD DONATEURS
STICHTING RUITERSPOREN

het RUITERTJE

19

DE
RUIJTERS
VAN
MUGGENBEET

DE NAKOMELINGEN VAN JAN SIJMONS RUIJTER

Stichting Ruitersporen
Jaap Ruiter, maart 2016

Het Ruitersboek "De Ruijters van Muggenbeet" is inmiddels verstuurd naar iedereen die een bestelling heeft gedaan.

Heb je op een of andere manier het nieuws rond dit Ruitersboek gemist, of wil je nog extra boeken bestellen?

Dat kan!

Bestel de boeken via:

<http://www.ruitersporen.nl/stichting/Ruitersboek/bestelling.php>

colofon

het RUITERTJE

Kwartaalblad voor donateurs van de Stichting Ruitersporen

Het RUITERTJE wordt elk kwartaal elektronisch toegezonden aan alle donateurs van de Stichting Ruitersporen.

Redactie:

Jaap Ruiter
Denise Walraven
vacature

E-mail:

info@ruitersporen.nl

Adres:

Stichting Ruitersporen
Dorpsweg 53
9798 PD Garmerwolde

©2016 Stichting Ruitersporen

Omslagfoto:

Aleida Ruiter en Wessel op hun huwelijksdag in 1935 in het Twentse Lonneker.

De foto kreeg ik toegestuurd door Ali Douma.

bij dit nummer

In januari 2011 zat ik samen met Denise bij de notaris om de oprichtingsakte van de Stichting Ruitersporen te tekenen. Inderdaad, vijf jaar geleden en het eerste lustrum is nu dus een feit.

Het RUITERTJE verschijnt vanaf dit nummer in een nieuw jasje. Op de voorplaat zie je voortaan een foto uit de enorme verzameling die in de loop der jaren is opgebouwd. Het is meestal een foto met een verhaal, maar soms ook simpelweg een mooie foto, zoals deze. Misschien is dit ook een aanmoediging om nog eens in je eigen oude foto's te snuffelen?

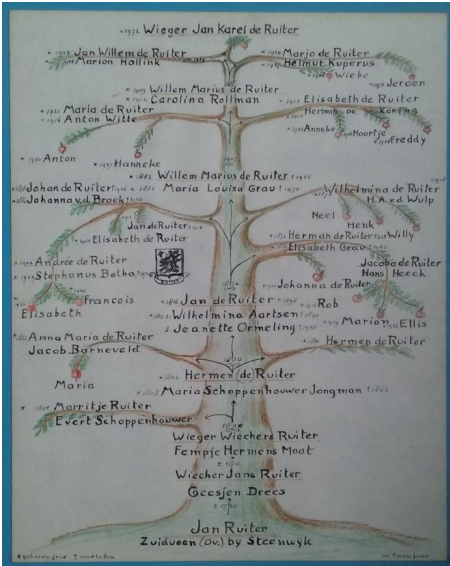
Door alle drukte rond het Ruiterboek moest de organisatie van de Ruiterdag uitgesteld worden. Ik heb deze dag nu voor september gepland. Hopelijk komt iedereen?!

Veel leesplezier met dit RUITERTJE!

Jaap Ruiter, Garmerwolde

inhoud

De stamboom van Jan Willem de Ruiter

De vader van Jan Willem de Ruiter was ook zeer geïnteresseerd in de stamboom. Terugzoekend kwam hij uit bij de ons welbekende Jan Wijchers Ruijter, de stamvader van tak 1.

6

100 jaar geleden...
De overstroming van 1916

Deze stormvloed bleef ongenoemd in "De Kop onder water..." in het vorige RUITERTJE. Wat dit terecht?

Dit verhaal is de eerste van een nieuwe serie waarin een gebeurtenis of bijzonderheid van 100, 200 of 300 jaar geleden belicht wordt.

7

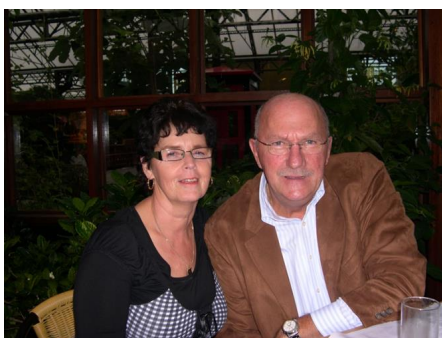

Het kerkepad van Muggenbeet

Ooit waren in het gebied van de Weerribben verharde wegen een onbekend en onnodig verschijnsel. Alle vervoer ging via het water en lange tijd was dat voldoende. Maar tijden veranderen....

8

inhoud

RUITER in 17 stappen, generatie 8

Stel je voor...

Rienk en Annie Ruiten uit Drachten

Vanaf generatie 8 hebben we met vier verschillende takken te maken, en een groot aantal personen. Het is ondoenlijk om die allemaal te behandelen.

Nieuwe donateurs stellen zich voor.

Deze keer mijn achterneef Rienk Ruiten met zijn vrouw Annie uit Drachten.

Daarom heb ik vanaf deze stap een iets andere opzet gekozen.

*Deze keer staat de naam **Wieger** centraal.*

Wil je je ook voorstellen? Schrijf een kort stukje en ik zorg dat het in het RUITERTJE verschijnt.

10

11

◆ Het Ruiterboek 2016

De interesse voor het Ruiterboek was veel groter dan ik had ingeschat. Dat is toch weer een mooi teken. Ook de hoeveelheid werk die dit boek met zich bracht had ik onderschat... Maar ik heb het graag gedaan, en hoop dat iedereen tevreden kan zijn met het resultaat. Inmiddels zijn de eerste boeken verstuurd en komt er ruimte voor:

◆ De Ruiterdag

De grote hoeveelheid werk die het Ruiterboek met zich mee heeft gebracht, heeft ervoor gezorgd dat ik geen tijd overhield voor de organisatie van de Ruiterdag. Die stond voor de maand mei op het programma.

Daarom heb ik de Ruiterdag verschoven naar september, en na afronding van de Ruiterboeken is dit de volgende grote klus!

DE NAKOMELINGEN VAN JAN SIJMONS RUIJTER

Stichting Ruiterspoen
Jaap Ruiters, maart 2016

Het titelblad van het Ruiterboek.

Nog niet besteld? Het kan nog, maar zolang de voorraad strekt!

in het kort

Nieuwe donateurs

Vlak na de afgelopen kerstdagen meldde **Jan Willem de Ruiter uit Voorschoten** zich aan als donateur. Nu waren Denise en ik juist van plan om enige dagen later haar moeder te bezoeken; die woont -wat een toeval- ook in Voorschoten. Het bleek dat Jan Willem nota bene bijna bij Denise's moeder om de hoek woonde! Lees op blz. 6 hoe het verder ging...

Eveneens nieuw op de ledenlijst is **Rienk Ruiter uit Drachten**. Rienk ken ik al vele jaren, en we zijn achterneven: we hebben dezelfde overgrootvader.

Rienk en Jan Willem: van harte welkom!

Exit...

Enkele donateurs hebben niet gereageerd op de oproep om hun lidmaatschap te verlengen.

Dat is jammer want daarmee is de Stichting ondanks de nieuwe leden weer iets kleiner geworden.

Dus nog maar eens een oproep:

Ken je iemand met interesse voor stamboom of familie?

Op zoek naar een uniek verjaardagscadeau voor een neef of nicht?

Help mee om de Stichting groter te maken en maak hem/haar lid!

meer nieuws

◆ Dwangarbeider 3257

Vrijdag 8 april vond de presentatie plaats van het boek *Dwangarbeider 3257*, geschreven door Piet de Ruiter uit Groningen.

Piet is dan wel in Groningen geboren, zijn ouders kwamen uit Luinjeberd, vlak bij Heerenveen.

In de media is het verschijnen van dit boek ook niet ongemerkt gebleven. Een mooi artikel in het Nieuwsblad van het Noorden mocht ik desgevraagd overnemen en op de website zetten:

<http://www.ruitersporen.nl/link?4>

Ik was ook uitgenodigd voor de presentatie en heb voor het eerst video-opnames gemaakt met mijn fototoestelletje. Die zijn wonderwel goed gelukt, en je vindt ze hier :

<http://www.ruitersporen.nl/link?3>

◆ Videomateriaal

Naast de enorme verzameling aan foto's wil ik vanaf nu ook een begin maken met het verzamelen van videomateriaal. Dat zijn al gauw enorme bestanden, en daarvoor heeft de Stichting nu een eigen Youtube-kanaal aangemaakt.

Dus: heb je thuis oude familiefilms, of weet je op internet een leuke film met betrekking tot onze familie (dorpsgezichten, oude beroepen, etc.) **meld je dan!**

Is er iemand onder de donateurs die handig is in het monteren van films e.d.?

Neem contact op!

◆ Het graf van Dirk Cornelis Ruiter

In het vorige **RUITERTJE** noemde ik de brief die ik op kerstavond kreeg van Patrick van Barneveld. Patrick zet zich in voor het herstel van oorlogsgraven, als die soms een verwaarloosde indruk maken.

Hij heeft inmiddels zelfs enkele bedrijven bereid gevonden om dit soort graven belangeloos op te knappen, maar hiervoor is wel toestemming nodig van de nabestaanden.

En dus zocht Patrick contact met de nabestaanden van Dirk, om aan te bieden het graf te laten restaureren.

Het heeft allemaal wat langer geduurd, maar uiteindelijk heb ik dankzij Ali Douma dit contact weten te leggen. Hoe of het verder gaat hoop ik in een volgend **RUITERTJE** te kunnen vertellen.

De stamboom van Jan Willem de Ruiter

Vlak na de afgelopen kerstdagen meldde **Jan Willem de Ruiter** uit Voorschoten zich aan als donateur. Nu waren Denise en ik juist van plan om enige dagen later haar moeder te bezoeken; die woont -wat een toeval ook in Voorschoten. Het bleek dat Jan Willem nota bene bijna bij Denise's moeder om de hoek woonde!

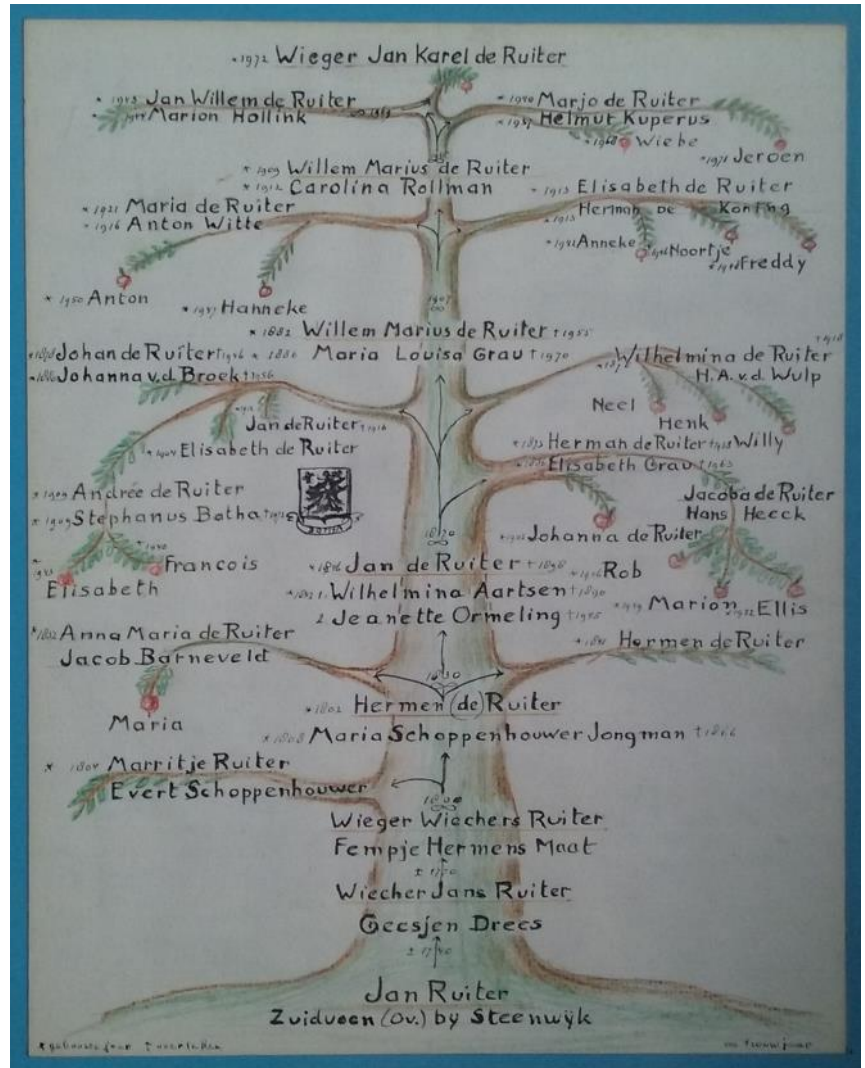
Net als Denise's vader was Jan Willem's vader ook tandarts geweest, in Leidschendam, vlak in de buurt. Ze hebben elkaar ongetwijfeld gekend!

Een afspraak met Jan Willem was snel gemaakt, en zo zaten we een paar dagen later bij hem thuis voor een kort bezoek.

Jan Willem stamt uit een tak die al vanaf 1830 vanuit Blokzijl naar Utrecht is vertrokken. Het waren van oorsprong schippers. Genoemde vader, Willem Marius de Ruiter, was ook bijzonder geïnteresseerd in de familiestamboom en was ook al een heel eind gevorderd met het uitzoeken daarvan. Maar hij was blijven steken bij Wiecher Jans Ruiter en Geesjen Dorus. Geesjen, en haar zoon Wieger, waren geboren in Zuidveen, maar daar liep het spoor dood.

De gezochte Jan is natuurlijk de stamvader van tak 1 en werd in Muggenbeet geboren...

Van de gevonden resultaten maakt Willem een prachtige tekening die ingelijst jarenlang in de ouderlijke woning aan de muur heeft gehangen.

Jan Willem vertelde verder dat hij flink wat materiaal heeft dat geschikt is voor publicatie op de website, maar dat dat allemaal in dozen staat ingepakt. Binnenkort verhuist hij namelijk naar Den Haag.

Als dat allemaal achter de rug is gaan we samen bekijken hoe we dit gaan aanpakken.

Een mooie klus in het verschiet!

Heb je ook iets aan de muur hangen dat te maken heeft met onze familie, meld je dan via info@ruitersporen.nl Dan maken we er samen een mooi verhaal van!

100 jaar geleden...

De overstroming van 1916

Van verschillende kanten ben ik geweest op de overstroming van 1916, waarvan ik in "Kop onder water" in het voorgaande **RUITERTJE** geen melding heb gemaakt.

Zoals de titel al aangaf betref het overstromingen die in de Kop van Overijssel hebben huis gehouden. Dat waren er in de loop van de eeuwen heel veel, daarom heb ik daarvan ook nog de meest destructieve vloed geselecteerd. De vloed van 1776 en 1777 heb ik bijvoorbeeld niet eens genoemd.

Feit is: de vloed van 1916 hebben ze in de Kop van Overijssel niet gemerkt. Het water kwam weliswaar *bijna* over de dijken, maar gelukkig draaide de wind op het juiste moment zodat de problemen meer naar het zuiden en westen werden verplaatst. Vooral het gebied boven Amsterdam heeft zwaar te lijden gehad.

Maar desondanks had deze vloed van precies honderd jaar geleden misschien wel in het rijtje opgenomen moeten worden. Tenslotte was het deze overstroming die leidde tot de afsluiting van de Zuiderzee.

Na veel getreuzel werd dan in 1927 eindelijk begonnen met de aanleg van de Afsluitdijk die de Zuiderzee aan de noordkant afsloot. Dit leverde meteen een snelle wegverbinding op tussen Noord-Holland en Friesland. Maar het plan had ook nadelen. Het was de

De door de watersnoodramp van 1916 getroffen gebieden in lichtblauw aangegeven.

doodsteek voor bijna de hele visserij in de talloze stadjes en havens in Noord-Holland, Utrecht, Gelderland, Overijssel en Friesland.

De aanleg van de Noordoostpolder zorgde er ten slotte voor dat de Kop van Overijssel voortaan niet meer aan zee lag, en de angst voor overstromingen 'voorgoed' uit de hoofden van de mensen verdween.

Interessant beeldmateriaal van deze overstroming vind je hier:

 <https://www.youtube.com/watch?v=cM4IWZjnZKw>

En deze film geeft een mooi overzicht van de gevolgen voor het Noord-Hollandse dorp Andijk:

 <https://www.youtube.com/watch?v=w-O4y1Mb8gU>

Het kerkepad van Muggenbeet

Ooit waren in het gebied van de Weerribben verharde wegen een onbekend en onnodig verschijnsel. Alle vervoer ging via het water en lange tijd was dat voldoende. Maar tijden veranderen....

Verharde wegen waren in het gebied van de Weerribben lange tijd een onbekend verschijnsel. Iedereen woonde aan het water en met een bootje kon je overal komen. Maar het ging bepaald niet snel. Dat was niet echt een probleem, men had immers alle tijd... Aan de oostkant van dit gebied liep een pad vanuit het zuiden over Steenwijk naar het noorden én aan de westkant kon je over de Zuiderzeedijk lopend het gebied passeren. In de 'binnenlanden' ging alle vervoer over water. Er liepen wel wat paadjes door het land, maar die gingen hoofdzakelijk van het ene huis naar het andere. Deze paadjes waren alleen in de zomer bij droge periodes begaanbaar. En je stond al gauw voor weer een sloot... Lange tijd is het jaagpad langs de zuidelijke oever van het Steenwijkerdiep het enige verharde pad geweest vanuit Steenwijk deze kant op. Maar dat liep feitelijk dood in Eind van Diep; dan stond je voor de brede Wetering.

School

De kinderen uit Wetering gingen naar school in Muggenbeet. Ze konden alleen in de zomer naar school, want 's winters was de route onbegaanbaar. De gemeenteraad ging in 1850 akkoord met de aanleg van een verhard pad, dat het hele jaar begaanbaar was. Maar jammergenoeg was dit pad alleen handig voor kinderen uit Wetering-Zuid en Eind van Diep. Die uit Wetering-Midden en -Noord gingen in Nederland naar school. Deze ondervonden dezelfde problemen; 's winters stond er wel een halve meter water op het pad.. Ook hier werd een verhard pad aangelegd.

Kerkepad

Voor kerkbezoek waren de inwoners van

Het pad van Nederland naar Eind van Diep

Muggenbeet, Wetering en Nederland aangewezen op de kerk in Blokzijl. Ook hier weer dezelfde situatie. Alleen in hoogzomer konden de kerkgangers via allerlei paadjes met droge voeten in Blokzijl aankomen. De vele sloten onderweg werden met planken overgestoken. Bij duisternis was dit een hachelijke onderneming. Dit pad stond bekend als "het kerkepad".

Maar meestentijds ging het met bootjes. Zo trok elke zondag een karavaan aan bootjes richting Blokzijl om de kerkdienst van 10 uur bij te wonen. De mensen gekleed in hun zwarte kleding; dat moet wel een heel apart gezicht zijn geweest. De boottocht duurde wel twee uur.

Als er bij ziekte een dokter nodig was, moest je die met een bootje uit Blokzijl ophalen...

In 1889 verzochten de besturen van de hervormde kerk en de doopsgezinde vermaning in Blokzijl het gemeentebestuur om een verhard pad aan te leggen tussen Muggenbeet en Blokzijl, ten behoeve van de kerkgangers. De gemeente zorgde ervoor dat

vervolg "Het kerkepad"

vijf jaar later het pad gereed was. Het volgde de route van het oorspronkelijke pad, maar alle sloten en greppels waren met planken en vonders overbrugbaar gemaakt. Overal waren klaphekjes om de landerijen af te sluiten. Een grote hindernis was de Roomsloot, net buiten Muggenbeet. Hier woonde ooit een zekere Plump die je wel met zijn bootje over wou zetten. Nu lag hier een draaivonder, want de Roomsloot was een drukke route. Zo kwam je op het traject Eind van Diep—Blokzijl maar liefst 19 klaphekjes en 8 vonders tegen.

Door de smalle voetpaden en de smalle vonders over de sloten waren de kerkgangers van Wetering en Muggenbeet altijd gewend achter elkaar te lopen. Aangekomen in Blokzijl bleef men op dezelfde manier doorlopen naar de kerk. Voor iedereen was het duidelijk: die waren uit de 'binnenlanden'. Er werd in het algemeen door de Blokzijlgers wat neerbuigend op hen neergekeken.

Zo was het dus **pas in 1894** voor het eerst mogelijk om lopend van Steenwijk naar Blokzijl te komen. Vergis je niet, dit was een geweldige verbetering. De tijdswinst die je zo behaalde in vergelijking met de trekschuit bedroeg een halve dag. Er bleef nog één obstakel, de oversteek bij Eind van Diep. Al eeuwen lang lag hier een pontje.

Nederland

Pas in 1920 kwam er ook een verhard pad tussen Nederland en Wetering. De school in Nederland was toen al lang geleden afgebrand, en nu gingen de kinderen uit die plaats naar een nieuw gebouwde school in Eind van Diep.

Verhard?

Hoe zag zo'n verhard pad er uit? Dat "verhard" is maar betrekkelijk. Er lagen geen sintels of stenen, maar het pad was niets meer dan een aangestampt zandpad. En het lag wat hoger zodat het niet meteen onder water liep in de winter. In latere tijden werden de zandpaden met schelpen verstevigd; zoals tegenwoordig de fietspaden door dit gebied.

Het oude kerkepad is natuurlijk al lang uit het landschap verdwenen. Maar de huidige weg van Steenwijk naar Blokzijl - de N333 - volgt grotendeels dezelfde route. Waar nu de brug over de Roomsloot ligt, lag ooit het bootje van Plump te wachten op klandizie.

In het volgende Ruitertje komt de aanleg van deze nieuwe weg, en vooral de grote brug bij Muggenbeet, aan bod.

RUITER in 17 stappen

Generatie 8

In generatie 8 hebben we met vier verschillende takken te maken, en een groot aantal personen. Het is ondoenlijk om die allemaal te behandelen.

Daarom vanaf deze stap een iets andere opzet. Deze keer: de naam Wieger.

In de vier kleine vorige stappen werd het al aangehaald:

Tak 1: Jan en Margje Wouters krijgen 9 kinderen waarvan alleen Wijcher (1735) en Wouter (1743) nakomelingen krijgen.

Tak 2 : Albert en Luitje Jans krijgen 11 kinderen, waarvan alleen de laatste zoon Wieger (1753) nakomelingen krijgt.

Tak 3: Rein en Margjen Roelofs krijgen 10 kinderen, waarvan alleen de eerste zoon Wieger (1739) nakomelingen krijgt.

Tak 4: Cornelis en Aeltje Volkens krijgen 4 kinderen, waarvan alleen de eerste zoon Jan (1714) nakomelingen krijgt.

Het heeft dus niet veel gescheeld of onze familie was met deze vier broers uitgestorven. De kindersterfte was in deze tijd schrikbarend hoog. Alle kinderen worden overigens gedoopt in de hervormde kerk te Blokzijl, en zijn hoogstwaarschijnlijk geboren in Muggenbeet. Tot dusverre heeft de geschiedenis van de familie Ruiter zich hoofdzakelijk in deze plaats afgespeeld, maar vanaf deze generatie gaan de Ruiters (de achternaam De Ruiter komt nog niet voor) alle kanten op.

In alle takken is de naam Wieger voort blijven bestaan, behalve in tak 4. Cornelis noemde zijn oudste zoon immers Jan, waardoor de naam Wijcher uit deze tak verdween. Dat is te zeggen, op één Wieger na; Jan Cornelis Ruiter en Trijntje Strampel uit de Echtenerpolder kregen in 1919 een zoon die ze Wieger noemden. Beide grootvaders waren al vernoemd, en vermoedelijk werd hiermee Jan's moeder Wiegertje vernoemd. Met deze Wieger liep het jammergenoeg

slecht af. Hij ging in de oorlog in Duitsland werken, werd beschuldigd van sabotage en kwam in het kamp Bergen-Belsen door ontberingen om het leven.

Zie mijn verhaal op de website:

Wieger Ruiter - dwangarbeider voor de Duitsers:

<http://www.ruitersporen.nl/link?2>

In de overige drie takken is de naam Wieger tot op de dag van vandaag blijven voortbestaan. Over een periode van 250 jaar komen we meer dan 60 Wiegers en Wiegertjes tegen.

Wieger Karel Jan de Ruiter is - voor zover bekend - de laatste uit een lange rij. Hij is van 1972. En - is het niet wonderlijk - hij is een zoon van Jan Willem de Ruiter die we eerder in dit **RUITERTJE** hebben leren kennen!

De spelling van de naam Wieger heeft in de loop der eeuwen de meest exotische varianten opleverd:

Wijcher

wycher

wiecher

wicher

wiggert

wieger

wyger

wijger

Stel je voor...

Rienk en Annie Ruiter

Hoi, wij zijn Annie en Rienk RUITER,

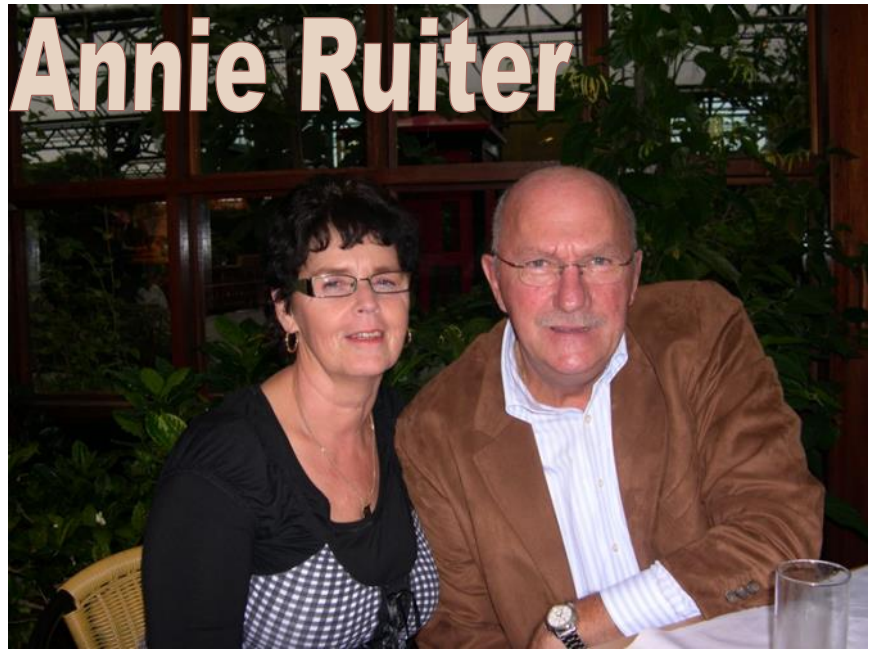
Wij zijn sinds kort lid van de stichting Ruitersporen van mijn achterneef Jaap RUITER uit Garmerwolde.

We waren het al steeds van plan tot we weer eens met mijn neef Hendrik RUITER uit Opeinde spraken, wij komen nog al eens bij elkaar op visite en die vertelde ons dat ook zij lid waren van de stichting Ruitersporen.

Zij vonden dat ook wij lid moesten worden, dan konden we ook samen naar de dagen van de stichting.

Dus ook wij hebben ons aangemeld!! .

Ik heb altijd als verkoper bij de KPN gewerkt. Sinds 2009 ben ik met pensioen en ik moet zeggen dat het ons prima voldoet. Wij reizen veel met onze caravan en hebben zo al veel van de wereld gezien.

Ons gezin bestond uit 4 personen t.w. Rienk, Annie, Ruben en Mark RUITER. Onze jongste zoon Mark is op 15 jarige leeftijd overleden.

Jaap RUITER zijn grootvader is een halfbroer van mijn vader Jannes RUITER. Jaap RUITER van de stichting kwam toen wel vaak bij ons thuis voor de nodige info over de familie, daar was mijn moeder wel goed in.

Wij hopen dat we nog veel plezier krijgen van ons lidmaatschap, en hopen nog veel familieleden te ontmoeten.

Vriendelijke groet en tot weerziens,

Annie en Rienk RUITER, Drachten